

## РАЗМОВА — ВЯЛІКАЯ.

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

«Насельніцтва ў Беларусі павіна быць у 2-3 разы больш. Гэта га-лоўная сіла краіны», — падкрэсліў Прэзідэнт. У сувязі з гэтым дзяржава прадоўжыць падтрымліваць шматдзетныя сем'і. У той жа час Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што шматдзетныя сем'і не павінны скласці рукі і разлічваць толькі на падтрымку Прэзідэнта.

«Дзяржава павінна дапамагчы, і мы гэта робім. Калі ў нас будзе больш грошай, мы будзем больш дапамагаць», — адзначыў Прэзідэнт.

Падтрымка ваенных таксама застаецца адным з прыярытэтаў дзяржавы. «У любы момант (ваенны. — Заўвага БЕЛТА) пойдзе па загадзе і аддасць сваё жыццё. Дык давайце дадзім ім магчымасць мець свой куток, каб ён мог жыць і гадаваць сваіх дзяцей», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Што датычыцца льготнага крэдытавання жыллёвага будаўніцтва, яго аб'ёмы будуць павялічвацца з ростам эканомікі, заявіў Прэзідэнт. «Ніхто не адмяняў ільготнае жыллё. Проста стала менш грошай. Каб даць грошы на льготны крэдыт, іх трэба недзе ўзяць. І на доўгі час. А гэта грошы прадпрыемстваў і ва-шы грошы. Ільготнае жыллё было і ёсць, але не ў такім аб'ёме. Будзем багацейшыя — будзе больш», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, павелічэнне аб'ёмаў будаўніцтва жылля разглядаецца як лакаматыў эканомікі. «Калі чалавек пабудоваў кватэру, туды шмат чаго трэба, і ён пачынае гэта купляць, рухаючы наперад развіццё прадпрыемстваў. З гэтага пункту гледжання мы глядзім на пашырэнне жыллёвага будаўніцтва», — растлумачыў Прэзідэнт.

## Аб дзіцячых садах, школьных праграмах і маладых спецыялістах

Гаворачы пра будаўніцтва сацыяльнай інфраструктуры ў новых мікрараёнах (дзіцячыя сады, бальніцы), кіраўнік дзяржавы адзначыў, што гэта праблема вырашаецца. «Мы гэта праблему вырашым, бо яна звязана з дзецьмі, гэта адказнасць дзяржавы, асабліва дзіцячыя сады», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка і патлумачыў, што, магчыма, гэта пытанне вырашаецца не так хутка ў сувязі з фінансавай сітуацыяй у краіне.

Прэзідэнт звярнуў увагу, што праблема з дзіцячымі садамі актуальная, у асноўным, для Мінска. «Бяда атрымалася: у цэнтры горада перасталі нараджацца, вызваліліся дзіцячыя сады, ды і ў школах месцы ёсць, а ў мікрараёнах — наадварот. У нас атрымалася так, што дзіця трэба везці з Каменнай Горкі ў цэнтр у дзіцячы сад, дзе ёсць месцы. Мы падумалі-падумалі — нікуды ад гэтага не дзецца, давялося нават прадаваць некаторыя дзіцячыя сады ў цэнтры, а грошы перакідаць, каб пабудоваць у мікрараёнах інфраструктуру. Вось такая сітуацыя склалася», — адзначыў ён.

Прэзідэнт даручыў перагледзець школьныя праграмы і падручнікі для таго, каб аптымізаваць нагрузку на дзяцей. «Дзеці вельмі загружаны, ім дыхаць няма калі, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — А мы хочам, акрамя школы, каб нашы дзеці займаліся крыху спортам. Для чаго? Не для паказухі, для здароўя, каб яны нармальнымі, здаровымі, прыгожымі раслі. А калі ў каго-небудзь ёсць здольнасці да музыкі, маляваць карціны, спяваць-танцаваць, дзе ўзяць гэты час? Яны і так дзесяць гадзін у школе занятыя ўжо ў сям'і класе».

У той жа час настаўнік павінен больш часу працаваць з вучнямі ў

школе, каб на дамашняе заданне ім даводзілася затрачваць нават не дзве гадзіны ў дзень. «А ў нас сёння чатыры, у старшых класах — пяць, і яшчэ рэпетытарства», — заўважыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка заклікае ў большай ступені арыентаваць школьнае навучанне на працоўнае выхаванне. «Калі мы заканчвалі школу, мы ведалі, адкуль у лямпацы святло, маглі хаця б закруціць у патрон лямпачку, маглі разетку адрамантаваць. Мы разумелі ўжо тады, што пальцы нельга сунуць у гэту разетку — заб'е! Нас вучылі гэтаму ў школе. Нам паказвалі, што такое рубанак, фуганак, сякера, стамеска і гэтак далей. Мы элементарныя рэчы ўмелі рабіць. Сёння, прабачце мне, доўбня жэніцца — ён жа не можа не тое, што карову ад казы або ад каня адрозніць, ён жа не можа малаток ад сякеры адрозніць з выгледу, я ўжо не гавару аб тым, каб трымаць гэта ў руках», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«І ўсе плануцца ў школе — зарплата малая... Дык навучыце дзяцей жыць!» — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да педагогаў.

Паводле яго слоў, субота якраз павінна стаць для вучняў спартыўным днём, днём працоўнага навучання і часам — рэпетытарства. Няма неабходнасці ў празмерных нагрузках.

сандр Лукашэнка.

Прэзідэнт звярнуў увагу, што дэкрэт у першую чаргу нацэлены на тых, хто нідзе не працуе і не ўдзельнічае ў фінансаванні дзяржрасходаў, аднак жыве не па сродках і карыстаецца ўсімі дабротамі, напрыклад, бясплатнай адукацыяй і медыцынскай дапамогай. «Мы падштурхоўваем іх да таго, каб яны працавалі. І мы ж не прымушаем працаваць, але атрымліваеш паслугу — заплаці», — заўважыў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што нядаўна ў дакумент былі ўнесены змяненні. Цяпер мясцовыя органы ўлады маюць права вызваліць грамадзяніна ад выплаты падатку, калі чалавек трапіў у цяжкую жыццёвую сітуацыю.

«Няма падстаў сёння далей раскручваць гэту тэму», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Адказваючы на пытанне аб тым, куды ідуць сродкі транспартнага збору, Прэзідэнт адзначыў: «Я паабяцаў, што мы ўсё да капейкі накіруем на будаўніцтва і рамонт дарог. Тут было прынята канцэптуальнае рашэнне», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Ён адзначыў, што многія, асабліва аўтамабілісты, абураліся ўвядзеннем транспартнага збору. «Як быццам можна на аўтамабілі перамяшчацца без дарог? Гэта ж для вас дарогі рабіліся», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка.

ся цудоўная дарога, дарога будучага для таго, каб разгрузіць гэту кальцавую (першую кальцавую. — Заўвага БЕЛТА), каб Мінск не задыхнуўся, вось туды пайшлі гэтыя грошы», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

## Аб беларускай мадэлі эканомікі і лёсе вядучых прадпрыемстваў

«Лічу, што мадэль нашага развіцця і наогул славянскіх народаў — сацыяльна арыентаваная эканоміка. Я не прымаю тут, у Беларусі асабліва, іншай мадэлі. Я вельмі ўважліва назіраю за варыянтам Расіі, Украіны і г.д. І малю Бога, каб у нас гэтага не адбылося», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён падкрэсліў, што любая дзяржава нечага варта, калі яна звернута да людзей. «Калі чалавек ад гэтага нічога не мае, навошта яму гэта дзяржава? Сацыяльна арыентаваная эканоміка — гэта эканоміка для людзей», — растлумачыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка канстатаваў, што эканоміка Беларусі цяпер перажывае не лепшыя часы, але дзяржава не перастане дапамагаць людзям. «Я дзейнічаю зыходзячы з той канцэпцыі, якую прапаноўваў

Аляксандр Лукашэнка. — Мы ўжо гэту гаечную вытворчасць на МАЗе прайшлі, у тым ліку з немцамі, калі я стаў Прэзідэнтам. Мы прайшлі і не хочам, каб замест МАЗа заўтра дыскі штампавалі або гайкі з балтамі круцілі».

Паводле слоў Прэзідэнта, ён загадзя паспрабаваў удакладніць у партнёраў, колькі грошай яны плану-юць укласці ў развіццё гэтага прад-прыемства, аднак выразнага адказу не атрымаў. «Што я няправільна зрабіў? Я паставіў перад імі пытанні — мадэрнізацыя, пашырэнне вытворчасці, новыя рынкі, інвесціраванне і цана прадпрыемства. І яшчэ сказаў: майце на ўвазе, наступны эфект — вы мне павінны паказаць, што ў бюджэт больш паступіла грошай ад гэтага прадпрыемства і людзей вы не выкінулі на вуліцу, — расказаў Аляксандр Лукашэнка. — Яны не прынялі мае ўмовы. Дык я штосьці новае вынайшаў, штосьці невыка-нальнае перад імі паставіў?»

«Не хачу нагнацца абстаноўку, але вы павінны разумець: мы выжывем. Я ў гэтым проста ўпэўнены. Але калі мы разыдземся, калі паміж намі ўзнікне вось гэта бездань, яе потым засыпаць, выраўнаваць спатрэбіцца дзесяцігоддзі. І Пуціна не будзе, і Лукашэнка не будзе, і мы пакінем у спадчыну нашым дзецям і ўнукам гэта няшчасце», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

## Аб прадпрымальніках, інвестыцыях і прыватнай уласнасці на зямлю

Савет па прадпрымальніцтве пры Прэзідэнце будзе рэфармаваны. Паводле слоў Прэзідэнта, цяпер гэты орган працуе неэфектыўна. Аляксандр Лукашэнка лічыць, што прад-прымальнікі павінны прыняць актыўны ўдзел у фарміраванні абноўленага складу савета. «Накіруйце таго, хто там павінен быць. Але без тых, хто ўмее толькі балбатаць, але нічога не хоча рабіць», — даручыў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы лічыць, што члены савета павінны быць сумленнымі і гаварыць аб тым, што ў цэлым хвалюе прадпрымальнікаў.

Аляксандр Лукашэнка прапанаваў кіраўніку цэнтра Мізеса Яраславу Раманчуку увайсці ў Савет па прад-прымальніцтве. «Калі вы захохаце я перадаваць чалавек быць членам гэтага савета, я супраць не буду. Мы цяпер падбіраем добрага старшыню, каб ён меў адміністрацыйны рэсурс, мог дастаўка да Прэзідэнта ў любы час. Па задуме і яго палажэннях, савет павінен акумуляваць увесь негатыў, але не толькі ў прыватнасці, а ў цэлым, і ўносіць Прэзідэнту для вырашэння», — растлумачыў кіраўнік дзяржавы. Пакуль, паводле яго слоў, члены савета ў асноўным вырашаюць асабістыя пытанні, звязаныя са сваёй прадпрымальніцкай дзейнасцю.

Прэзідэнт падчас размовы паабяцаў строга разабрацца па фактах «наезд» на інвестараў. «Разборкі будучь жорсткія, калі паступіць сігнал аб тым, што на інвестара нехта «наехаў», — у нас зусім іншая палітыка. Калі такое будзе, давядзіце да мяне, разбяромся, у мяне ўлады для гэтага дастаткова, — падкрэсліў беларускі лідар. — Ёсць людзі, якія любога паставяць на месца за «наезд», за рэкет».

На думку Аляксандра Лукашэнка, у Беларусі прыняты вычарпальныя меры для прыцягнення інвестыцый. «Патрэбны проста веды, імкненні, уменні. Ну і грошы», — дадаў Прэзідэнт.

Ён праінфармаваў аб перагаворах з КНР па прыцягненні \$700 млн для малага і сярэдняга бізнесу. «Я думаю, мы дамовімся, і нейкую суму будзем выдзяляць спецыяльна пад канкрэтныя праекты (сямейны бізнес і г.д.)», — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка.



Фота БЕЛТА.

Гаворачы аб маладых спецыялістах пасля заканчэння навуковых устаноў Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў свой час было прынята рашэнне, што першае рабочае месца дзяржава гарантуе. Аднак многія, не маючы вопыту работы, ірвуцца адразу ў бізнесмены. «Вы хочаце такія стаць адразу? Гэтак кудаў не бывае! Трэба ісці па спецыяльнасці, ты ж вызначыў для сябе гэту спецыяльнасць — педагога, юрыста, эканаміста (дзяваць іх няма куды сёння), журналіста і гэтак далей. Ідзі і працуй. Табе першае месца па спецыяльнасці дзяржава прадастаўляе. Не рвіся адразу наверх і не думай, што табе адразу ж на наступны год мільёны насыплюцца ў кішэню», — сказаў Прэзідэнт.

У той жа час кіраўнік дзяржавы папрасіў дакладваць яму аб фактах, калі прадугледжанае заканадаўствам першае рабочае месца па нейкіх прычынах не прадастаўляецца. «Разбяромся, прытым, на працягу некалькіх сутак», — запэўніў Прэзідэнт.

## Аб Дэкрэце нумар 3 і транспартным зборам

Аляксандр Лукашэнка не выключае магчымасці адмены Дэкрэта нумар 3 «Аб папярэджанні сацыяльнага ўтрыманства». «Гэты дэкрэт працуе гады два-тры. Давайце пажывём. Калі мы з вамі прыйдзем да адной высновы, што гэта анахронізм і ён не патрэбны, мы яго адменім. Не спяшаемся. Можа, ён яшчэ шмат карыснага прыўнясе ў наша жыццё», — адзначыў Аляк-

Кіраўнік дзяржавы растлумачыў, што сродкі ў асноўным пайшлі на будаўніцтва другой кальцавой аўтадарогі. «Пабудоваць яе ў бетоне была мая ідэя, маё патрабаванне, — падкрэсліў Прэзідэнт, закрануўшы таксама пытанне вытворчасці цэменту ў Беларусі. — Нам не было куды дзяваць цэмент, за гэта мяне таксама крытыкуюць — закрану і гэта пытанне. Мы калісьці выраблялі 4,5 млн т цэменту, сёння вырабляем 9 млн т, а то і 10 млн т можам вырабіць. Раней быў вялікі попыт на цэмент. І я прыняў рашэнне, калі самі будзем, цэменту не хапае, давайце нашы цэментныя заводы мадэрнізуем і пашырым. Тым больш рэсурсы свае, сыравіна свая», — расказаў Аляксандр Лукашэнка.

Калі надышоў крызіс, Расія і іншыя суседзі пачалі купляць менш цэменту, таму давялося пашырыць сферу яго прымянення. «Адсюль і ўзнікла ідэя выкарыстоўваць яго пры будаўніцтве другой кальцавой. Калі нехта не разумее гэтага, мне шкада. Мы пабудавалі дарогу, але і там не хапіла гэтай крыхі, якую мы збіралі, і давялося з бюджэту дабываць грошы. І калі вы намякаеце, што яны расходаваны кудысьці не туды, я гарантую, што гэта не так», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што засталася завяршыць невялікі кусок дарогі ад Астрашыцкага Гарадка да Кургана Славы. «Застаўся кавалачак — кіламетраў 15. Там ёсць добрая дарога, але яе трэба зрабіць пад першую катэгорыю, у гэтым годзе мы завершым. У нас атрымала-

на прэзідэнцкіх выбарах, што я буду бачыць кожнага, буду людзям дапамагаць, што мы не адыйдем ад сацыяльна арыентаванай эканомікі. А як? Абяцаў адно, а рабіць іншае буду? Гэта не мая палітыка. Я прыхільнік адкрытай, сумленнай і справядлівай палітыкі. У законе ўсё не прапішаш. А калі не прапісана, рабі справядліва. І я справядліва сцяўлю вышэй за любы закон», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Цяжкія часы аднолькава ўдарылі па прыватных і дзяржаўных прад-прыемствах, адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Прэзідэнт расказаў, што асабіста кантралюе стан спраў на такіх прамысловых гігантах, як МТЗ, МАЗ, «Гомсельмаш», БМЗ, параўноўвае з тым, што адбываецца на прыватызаваных прадпрыемствах, напрыклад, «Амкадоры».

Разам з тым «Амкадор» выйграе ў хуткасці рэалізацыі праектаў. «Глядзіш — за год-паўтара ўжо стаіць новае вытворчае прад-прыемства, гэта значыць хутчэй гэта робіцца. Але ўсё роўна тыя ж праблемы — абаротных сродкаў не хапае», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

Пры гэтым Прэзідэнт не хацеў бы, каб замест паўнацэннай вытворчасці МАЗ пачаў выконваць функцыю падсобнага цэха. «Я не супраць, давайце скааперуемся (з расіянамі), адзіны рынак і гэтай далей. Цана — добра, гатовы прадаць танна, аб'яднаць МАЗ і КамАЗ. Але я баюся, каб з МАЗа ён не ператварыўся ў нейкі цэх, дзе будучь гайкі рабіць, — прызнаўся